

Keskustelualoite lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Kokoomuksen eduskuntaryhmä kantaa huolta lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Koronan vaikutukset näkyvät erityisesti lasten ja nuorten arjessa. Kouluissa on siirrytty etäopetukseen, harrastustoiminta on keskeytetty. Nuorille suunnattujen kyselyiden mukaan yksinäisyyden kokemukset ovat vahvistuneet.

Viime aikoina olemme lukeneet huolestuttavia uutisia nuorten väkivaltaisesta käyttäytymisestä. Ilmiö on jäävuoren huippu, mutta sen on syytä havahduttaa meidät kaikki tunnistamaan niitä syitä ja ongelmia, joita nuorten lisääntyneen pahoinvoinnin taustalta löytyy. Kaikelle kiusaamiselle, väkivallalle ja häiriökäyttäytymiselle on oltava yksiselitteisesti nollatoleranssi.

Koronan vaikutukset ovat myös polarisoituneita. Joissakin perheissä lapset ovat olleet tyytyväisiä lisääntyneestä yhteisestä ajasta vanhempien kanssa, toisissa perheissä tilanne on toisenlainen. Pelkkä elämänpiirin kaventuminen, harrastusmahdollisuuksien vähentyminen aiheuttaa turhautumista ja suoraa oireilua. Jos perheissä on myös taloudellisia ja sosiaalisia ongelmia, voi vaikutus lapsen tai nuoren hyvinvointiin olla moninkertainen.

Kouluissa oppilaiden on pystyttävä oppimaan ja opettajan opettamaan – ilman pelkoa tai huolta. Haluamme tehdä kaiken tarvittavan koulukiusaamisen kitkemiseksi. Jokaiseen kiusaamistapaukseen on puututtava ja tarvittaessa vietävä asia eteenpäin. Opetusministeri Saramon johdolla työstetty toimenpideohjelma lasten ja nuorten suojelemiseksi koulukiusaamiselta ja -väkivallalta on tärkeä keskustelunavaus. Ongelma on kuitenkin koulukiusaamista ja -väkivaltaa laajempi.

Toimenpiteitä lasten ja nuorten suojelemiseksi tarvitaan koulujen lisäksi kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla. Perheiden hyvinvointia ja jaksamista tukevia, ennaltaehkäiseviä palveluita on oltava saatavilla matalalla kynnyksellä. Pahoinvointiin ja ongelmiin on saatava apua ja palveluita viipymättä.

Viranomaisten yhteistyön saumaton toimivuus on varmistettava. Se edellyttää muun muassa tietosuojasääntelyn pitämistä ajan tasalla. Avun tarjoaminen ei voi riippua siitä, että viranomaiset eivät voi huolen esiintyessä ilmaista tätä huolta. Lapsen myönteisen kasvun tukemiseksi tarvitaan myös vahvempaa kumppanuutta lapsen kodin, koulun ja muiden hänen arkensa kannalta tärkeiden aikuisten välillä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ongelmakohdat on tunnistettava nopeasti ja toimeen ryhdyttävä viipymättä. Lohdullista on se, että kaikkea ei tarvitse keksiä alusta. Hyviä toimintamalleja löytyy jo, niitä on vain hyödynnettävä paremmin ja varmistettava vaikuttavimpien ratkaisumallien leviäminen kaikkialle.

Lastensuojelua on kehitettävä ammattilaisia kuullen. Lapsen ja perheen on saatava apua heti, kun siihen on tarve. Maailman paras neuvolajärjestelmä antaa mahdollisuuden kohdata säännöllisesti jokainen lapsi ja perhe. Perhepalveluihin pitää olla matala kynnyks, ja avoimuudella on oltava riittävästi voimavaroja. Lainsäädännön on oltava sellaista, että lastensuojelulla on riittävät valtuudet tehdä työnsä. Lastensuojelulaitoksissa pitää voida asettaa nuorille riittävät rajat.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut on laitettava kuntoon. Kokoomus kannattaa terapiatakuun toteuttamista, jotta jokaiselle taataan nopea pääsy mielenterveyspalveluihin. Lapset ja nuoret joutuvat aivan liian usein odottamaan turhan kauan mielenterveyspalveluihin pääsyä. Hoitoa odottaessa ongelmat ennättävät monesti kasvaa niin suuriksi, että myös hoidon tarve kasvaa.

Tarvitsemme toimivan oppilas- ja opiskelijahuollon. Lainsäädännön on ohjattava ohjata avun antamiseen, lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen tukemiseen, ei suunnitelmien laatimiseen. Oppilas- ja opiskelijahuoltoa ei tule siirtää maakuntien järjestämisvastuulle. On saatava selkeät mittarit ja seuranta lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Hyvään arkeen kuuluu olennaisesti mielekäs vapaa-aika. Kaikkien on voitava harrastaa. Harrastustoimintaan osallistuminen on tehokas tapa ehkäistä syrjäytymistä. Mielekkäällä vapaa-ajan toiminnalla on myös oppimistuloksia parantavia vaikutuksia. Harrastustuella on turvattu mahdollisuus harrastukseen jokaiselle lapselle.

Tarvitsemme vaikuttavia toimenpiteitä nopeasti. Valtaosa ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä ei ole kiinni lainsäädännön muuttamisesta vaan voidaan toteuttaa olemassa olevan lainsäädännön puitteissa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisesta

Helsingissä 5.2.2021

Jukka Kopra kok